

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

1997 METŲ VEIKLOS A T A S K A I T A

1	VALSTYBĖS KONTROLĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS	2
2	PAGRINDINIAI REZULTATAI	3
2.1	Veiklos biudžetinis ir ekonominis efektyvumas	4
2.2	Tikrinimų struktūra	5
2.3	Svarbiausios ataskaitos ir informacijos	5
3	PILIEČIŲ SKUNDŲ IR PAREIŠKIMŲ TYRIMŲ REZULTATAI	6
4	BENDRADARBIAVIMAS SU TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOMIS	6
5	LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE NAGRINĖTŲ CIVILINIŲ BYLŲ, KURIOSE DALYVAVO VALSTYBĖS KONTROLĖ, REZULTATAI	7
6	VALSTYBĖS KONTROLĖS SPRENDIMŲ APELIACINIO PROCESO REZULTATAI	7
7	PRIEDAI	8
7.1	PRIEDAS 1.....	8
7.2	PRIEDAS 2.....	9
7.3	PRIEDAS 3.....	10
7.4	PRIEDAS 4.....	11
7.5	PRIEDAS 5.....	12
7.6	PRIEDAS 6.....	13
7.7	PRIEDAS 7.....	14
7.8	PRIEDAS 8.....	15
7.9	PRIEDAS 9.....	16

1 VALSTYBĖS KONTROLĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė yra Lietuvos Respublikos Seimui atskaitinga aukščiausioji ekonominės finansinės kontrolės valstybės institucija. Valstybės kontrolės 1997 metų veiklos pagrindiniai rezultatai pateikti šioje ataskaitoje.

Valstybės kontrolėje 1997 metų gruodžio 31 d. dirbo 302 darbuotojai, iš jų 217 pareigūnų ir juridinių tarnybų darbuotojų, vykdančių kontrolės funkcijas (72%). Per metus iš darbo atleista 15 darbuotojų, priimta - 16.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 1996 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr.199 patvirtinta Valstybės kontrolės pareigūnų ir kitų darbuotojų kvalifikacijos kėlimo programa 1997 metams. Įgyvendinant šią programą, 58 pareigūnai tobulinosi finansinės apskaitos, 70 pareigūnų - mokesčių administravimo pagrindų, 79 pareigūnai - audito pagrindų kursuose, naudotis kompiuteriais apmokyti 60 darbuotojų, kitus reikalingus kursus baigė 78 darbuotojai. Siekiant įstaigoje sustiprinti vidaus kontrolę, valstybės kontrolieriaus 1997 05 30 įsakymu Nr. 88 patvirtinti Valstybės kontrolės vidaus auditoriaus nuostatai ir paskirtas vidaus auditorius.

Buvo toliau stiprinami institucijos tarptautiniai ryšiai su kaimyninių valstybių aukščiausiosiomis kontrolės institucijomis (AKI) bei Tarptautine aukščiausiųjų kontrolės institucijų organizacija (INTOSAI ir jos Europos padalinio EUROSAI).

Lietuvos Respublikos atstovai dirbo INTOSAI Privatizavimo audito darbo grupėje ir INTOSAI Vidaus kontrolės standartų komitete. Šioms institucijoms 1997 metais parengta ir pateikta:

- Informacija apie privatizavimo eigą Lietuvos Respublikoje skelbiant aukcionus. Šie duomenys ir išvados skirtos INTOSAI Privatizavimo audito darbo grupėje rengiamoms viso pasaulio šalių AKI rekomencijoms privatizavimo audito klausimais;
- Pranešimas tema "AKI vaidmuo kuriant vidaus kontrolės sistemą pereinamosios ekonomikos sąlygomis". Šis pranešimas perskaitytas INTOSAI Vidaus kontrolės standartų komiteto surengtoje pasaulinėje konferencijoje (Vengrija 1997 m. rugsėjo 22 - 28 d.).

Tęsėme bendradarbiavimą su Švedijos nacionaline audito įstaiga. Pirmasis bendradarbiavimo programos projektas, susijęs su finansinio audito standartais ir metodais, jau įgyvendintas. Parengtas 1998 metų programos projektas, kuris padės Valstybės kontrolės pareigūnams susipažinti ir įsisavinti veiklos rezultatų audito (performance audit) principus ir procedūras.

Valstybės kontrolėje 1997 m. kovo 12-13 dienomis lankėsi Norvegijos generalinis auditorius p. Bjarne Mork-Eidem ir audito direktorė p. Kirsten Astrup. Aptartos konkrečios dviejų institucijų bendradarbiavimo kryptys. Svečius iš Norvegijos priėmė Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas p. A.Kubilius.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės delegacija 1997 m. gegužės 7 d. dalyvavo Latvijos Respublikos valstybės kontrolės surengtame tradiciniame kasmetiniame trijų Baltijos šalių AKI susitikime, kurio metu buvo aptarti aktualūs savivaldybių kontrolės bei vidaus kontrolės klausimai, taip pat AKI vaidmuo užkertant kelią korupcijai valdymo struktūrose. Institucijų patirtį šiais klausimais išdėstė Estijos valstybės kontrolierius p. H. Meri, jo patarėjas, Juridinio skyriaus viršininkas p. R.Seerd, Latvijos valstybės kontrolierius p. R.Černajs, jo pavaduotojas p. K.Beljanis, Lietuvos valstybės kontrolierius p. V.Kundrotas, jo pavaduotojas p. A.Katkus.

Tęsėsi bendradarbiavimas su Jungtinės Karalystės nacionaline audito įstaiga, siekiant perimti jos didelę patirtį audito, AKI struktūros tobulinimo, santykių su parlamentu, visuomene bei kitomis institucijomis srityse. Jungtinės Karalystės aukščiausiosios kontrolės institucijos konsultantai p. Samantha Foley ir p. Peter Morgan 1997 m. gegužės 27-30 dienomis Valstybės kontrolės pareigūnams Vilniuje surengė seminarą. Seminaro, skirto finansinio audito klausimams, darbe dalyvavo 30 Valstybės kontrolės darbuotojų, o jam pasibaigus, dalyviams buvo įteikti Jungtinės Karalystės AKI pažymėjimai.

Budapešte (Vengrija) 1997 m. rugsėjo 22-28 dienomis įvyko tarptautinė INTOSAI konferencija vidaus kontrolės klausimais. Konferencijos darbe dalyvavo daugiau kaip 200 dalyvių iš Europos, Afrikos, Azijos ir Amerikos šalių AKI, taip pat kontrolės ekspertai iš Europos Sąjungos, NATO, UNIDO, OECD, SIGMA. Be kitų pranešimų, konferencijoje buvo perskaitytas ir Lietuvos AKI parengtas pranešimas "AKI vaidmuo kuriant vidaus kontrolės struktūras pereinamosios ekonomikos sąlygomis". Konferencijos darbe dalyvavo valstybės kontrolieriaus pavaduotojas dr. A.Katkus ir vyresnioji metodininkė ryšiams su užsieniu p. R.Jancevičienė.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės ir Norvegijos AKI bendradarbiavimo sutartimi, Valstybės kontrolėje 1997 m. lapkričio 19-28 dienomis dirbo Norvegijos generalinio auditoriaus įstaigos specialistai:

generalinio auditoriaus patarėjai - p. Kjell Thorne ir ponia Ase Gregersen, audito patarėjai - p. John Vallelik Green ir p. Leif Egil Berland, patarėja mokymo reikalams - ponia Else Karin Kristensen. Norvegų specialistai surengė seminara, kurio pagrindinės temos buvo tokios: pirmoji - apie centrinės valdžios finansinių ataskaitų auditą ir valstybei priklausančių kompanijų kontrolę, antroji - apie elektroninių duomenų apdorojimo auditą (I dalis).

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė 1997 metais įsijungė į INTOSAI Valstybės skolos komiteto veiklą. 1997 m. gruodžio 3-7 dienomis dalyvauta Lisabonoje (Portugalija) šio komiteto darbiniam susitikime (taip pat dalyvavo Argentinos, Kanados, Gabono, Meksikos, Portugalijos, Jungtinės Karalystės ir Jungtinių Valstijų aukščiausiųjų kontrolės institucijų atstovai).

Svarbiu darbu buvo INTOSAI, EUROSAI bei atskirų šalių AKI dokumentų vertimas į lietuvių kalbą. Išversti dokumentai, audito vadovai ir kiti leidiniai kaupiami Valstybės kontrolės metodiniame kabinete, jais remiamasi kuriant įstaigos veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir darbo metodikas.

Buvo tęsiamas įstaigos kompiuterinės duomenų apdorojimo sistemos diegimas. Kompiuterinis tinklas jau veikia ne tik Vilniuje, taip pat ir Kaune bei Alytaus, Klaipėdos, Utenos kontrolės skyriuose.

Valstybės kontrolieriaus 1997 metų spalio 17 d. įsakymu Nr.167 patvirtinta nauja "Tikrinimų (revizijų) rezultatų apskaitos kortelė" ir jos pildymo taisyklės.

Valstybės kontrolės veiklos rezultatai 1997 metais, mūsų duomenimis, 457 atvejais skelbti periodinėje spaudoje, pareigūnai 29 kartus dalyvavo nacionalinės televizijos, 11 kartų Lietuvos radijo laidoje, Seime buvo surengtos dvi valstybės kontrolieriaus spaudos konferencijos, dvi spaudos konferencijos surengtos Valstybės kontrolėje, išleisti keturi "Valstybės kontrolės" žurnalo numeriai.

Apibendrintas Lietuvos Respublikos aukščiausiosios kontrolės institucijos veiklos įvertinimas pateiktas Europos Komisijos 1997 m. liepos 8 d. "Nuomonėje apie Lietuvos paraišką narystei Europos Sąjungoje". Šiame dokumente, kuris atspindi oficialų Europos Komisijos požiūrį į situaciją Lietuvoje, pabrėžta:

- Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (VK), tiesiogiai atskaitinga Parlamentui, yra aukščiausioji (išorinė) audito institucija, kurios statusas panašus į Europos Sąjungos aukščiausiosios kontrolės institucijos - Auditorių teismo statusą;
- VK aktyviai dalyvauja tarptautinių aukščiausiųjų kontrolės institucijų organizacijų veikloje;
- išorinė kontrolės sistema atitinka bendrai priimtus standartus;
- apskritai finansų kontrolės srityje neišryškėjo didesnių trukdymų pereinamuoju laikotarpiu.

2 PAGRINDINIAI REZULTATAI

[2.1 Veiklos biudžetinis ir ekonominis efektyvumas](#)

[2.2 Tikrinimų struktūra](#)

[2.3 Svarbiausios ataskaitos ir informacijos](#)

Valstybės kontrolės kontrolieriai 1997 metais atliko 927 tikrinimus (1993 m. - 1082 tikrinimus, 1994 m. - 1198 tikrinimus, 1995 m. - 1220 tikrinimų, 1996 m. - 1135 tikrinimus).

Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo, jo komitetų bei narių prašymu atlikta 9% visų tikrinimų (1993 m. - 6%, 1994 m. - 7,8%, 1995 m. - 12%, 1996 m. - 7,2%), teisėsaugos institucijų pavedimu - 7% (1993 m. - 11%, 1994 m. - 11,0%, 1995 m. - 5,4%, 1996 m. - 6,5%), Valstybės kontrolės vadovybės pavedimu - 72,6% (1993 m. - 61%, 1994 m. - 68%, 1995 m. - 70,3%, 1996 m. - 76,1%), nagrinėjant piliečių skundus ir pareiškimus - 9,7% (1993 m. - 21%, 1994 m. - 12,4%, 1995 m. - 11,6%, 1996 m. - 9,7%), šalies Vyriausybės prašymu - 1,7% (1993 m. - 1%, 1994 m. - 0,8%, 1995 m. - 0,7%, 1996 m. - 0,5%). Valstybės kontrolės 1997 metais atliktų tikrinimų motyvų struktūros kitimas leidžia padaryti tokias išvadas: 1) stabilizavosi tikrinimų, atliktų tiriant piliečių skundus ir pareiškimus, skaičius; 2) padidėjo tikrinimų, atliktų Seimo ir Vyriausybės prašymu, taip pat revizijų, atliktų teisėsaugos institucijų pavedimu, skaičius.

Tikrinimų dokumentų pagrindu 1997 metais priimti 457 sprendimai, tikrintų objektų vadovams išsiųstas 191 laiškas. Buvo siūlyta 21 pareigūnui atleisti iš pareigų, iš jų 17 buvo atleisti (81%), siūlyta patraukti drausminėn atsakomybėn 210 pareigūnų, patraukta - 162 (77 %).

Valstybės kontrolė 1997 metais už esminės žalos valstybei padarymą 88 pareigūnams skyrė 127 tūkst. Lt piniginių nuoskaitų, faktiškai išieškotos 72 pinigines nuoskaitas, arba 68,2 tūkst. Lt (įskaitant 1995, 1996 metais skirtas ir 1997 metais baigtas išieškoti pinigines nuoskaitas). Pažymėtina, kad 1994 metais skirtos 44 pinigines

nuoskaitos 67,0 tūkst. Lt (faktiškai iš 19 pareigūnų išieškota 8,8 tūkst. Lt), 1995 metais - 83 piniginės nuoskaitos 76,3 tūkst. Lt (faktiškai išieškota 48,8 tūkst. Lt), 1996 metais - 95 piniginės nuoskaitos 79,1 tūkst. Lt (faktiškai išieškota 78,9 tūkst. Lt).

Valstybės kontrolės pareigūnų 1993-1997 metais skirtų ir išieškotų piniginių nuoskaitų duomenys pateikti diagramoje ([1 priedas](#)).

Už Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus 1997 metais pareikalauta grąžinti į valstybės biudžetą 33794,4 tūkst. Lt neteisėtai panaudotų lėšų, nuslėptų mokesčių bei priskaičiuotų ekonominių sankcijų, išieškota 12739,7 tūkst. Lt (37,7%).

Be jau paminėtų ir į valstybės biudžetą sugrąžintų sumų, 1997 metais iš ūkio subjektų, remiantis tikrinimų dokumentais, į valstybinius fondus išieškota 3073,2 tūkst. Lt, į savivaldybių biudžetus - 1217,5 tūkst. Lt. Tikrinant įmones, įstaigas, organizacijas nustatyta pažeidimų socialinio draudimo srityje, į socialinio draudimo fondo biudžetą išieškota 226,3 tūkst. Lt.

Į valstybinius fondus, savivaldybių ir į socialinio draudimo fondo biudžetus iš viso išieškota 4517,0 tūkst. Lt (3073,2 + 1217,5 + 226,3 = 4517,0), o įskaitant ir į valstybės biudžetą išieškotas lėšas (12739,7 tūkst. Lt) - 17256,7 tūkst. Lt.

Duomenys apie 1997 metais faktiškai išieškotų į biudžetus ir valstybinius fondus lėšų struktūra pateikti [2 priedo 2 diagramoje](#).

Tikrinimų ir revizijų metu 1997 metais nustatyta, kad pareigūnų neteisėtais veiksmais įmonėms (įstaigoms) padaryta 60684,3 tūkst. Lt žala, rasta 16,1 tūkst. Lt materialinių vertybių ar grynujų pinigų trūkumų, valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų vertė buvo neteisėtai sumažinta 148463,6 tūkst. Lt. Po Valstybės kontrolės tikrinimų valstybinės įmonės (įstaigos) iš kitų ūkio subjektų susigrąžino 19265,2 tūkst. Lt, išieškota iš materialiai atsakingų pareigūnų trūkumams padengti 53,5 tūkst. Lt, valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų vertė buvo padidinta 50638,5 tūkst. Lt, o iš viso susigrąžintas turtas bei padidintas įmonių valstybinis kapitalas sudarė 69957,2 tūkst. Lt (19265,2 + 53,5 + 50638,5 = 69957,2).

Valstybės kontrolė 1997 metais už įvairaus pobūdžio įstatymų pažeidimus iš šalies įmonių, įstaigų, organizacijų ir pareigūnų į valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus, socialinio draudimo fondo biudžetą išieškojo bei sugrąžino valstybinėms įmonėms (įstaigoms) iš viso 87,3 mln. Lt. Į biudžetus ir valstybinius fondus išieškojome 17,3 mln. Lt (19,8 % iš bendros 87,3 mln. Lt sumos), o valstybei turto sugrąžinome arba jį padidinome įvertindami realia verte - 70 mln. Lt (80,2 % iš bendros 87,3 mln. Lt sumos) ([2 priedo 3 diagrama](#)).

2.1 Veiklos biudžetinis ir ekonominis efektyvumas

Valstybės kontrolės institucijai 1997 metais iš valstybės biudžeto skirta 9441 tūkst. Lt, faktiškai gauta ir panaudota 9414,9 tūkst. Lt arba 26,1 tūkst. Lt mažiau nei skirta.

Valstybės kontrolės 1997 metų biudžetinis efektyvumas (visais būdais į valstybės ir savivaldybių biudžetus išieškotų piniginių lėšų santykis su faktinėmis institucijos išlaikymo išlaidomis) buvo lygus 1,8. Kitaip tariant, už kiekvieną Valstybės kontrolei išlaikyti iš valstybės biudžeto skirtą litą mes pinigais grąžinome valstybei beveik 2 litus (lentelė 1).

Eil. Nr.	Rodikliai	tūkst. Lt
1.	Į valstybės biudžetą išieškota neteisėtai panaudotų lėšų, priskaičiuotų mokesčių, ekonominių sankcijų ir kt.	12739,7
2.	Į valstybės biudžetą iš kaltų pareigūnų išieškota piniginių nuoskaitų	68,2
3.	Į valstybinius fondus ir savivaldybių biudžetus sugrąžinta ne pagal paskirtį panaudotų lėšų bei išieškota į socialinio draudimo biudžetą	4517,0
4.	Į biudžetus ir fondus išieškota iš viso (1+2+3)	17324,9
5.	Valstybinėms įmonėms (įstaigoms) sugrąžinta lėšų	19265,2
6.	Valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų vertės neteisėto sumažinimo panaikinimas	50638,5
7.	Iš materialiai atsakingų asmenų (už padarytus trūkumus) išieškota	53,5
8.	Iš viso (4+5+6+7)	87282,1
9.	Valstybės kontrolės biudžetinio išlaikymo išlaidos	9414,9
10.	Valstybės kontrolės veiklos biudžetinio efektyvumo koeficientas (4:9)	1,8
11.	Valstybės kontrolės darbo ekonominio efektyvumo koeficientas (8:9)	9,3

Lentelė 1

Valstybės kontrolės biudžetinio efektyvumo koeficiento kitimas 1993 - 1997 metais pateiktas [3 priedo 4 diagramoje](#).

Valstybės kontrolės veiklos bendras ekonominis efektyvumas (visais būdais gražintų valstybei bei valstybinėms įmonėms, įstaigoms lėšų sumos bei turto vertės santykis su Valstybės kontrolės biudžetinio išlaikymo išlaidomis) 1997 metais buvo lygus 9,3. Kitaip tariant, kiekvienas institucijai išlaikyti valstybės skirtas litas gražino valstybei 9 litus pinigais arba kitu turtu.

Valstybės kontrolės ekonominio efektyvumo koeficiento kitimas 1993 - 1997 metais pateiktas [3 priedo 5 diagramoje](#).

2.2 Tikrinimų struktūra

Analizuojant Valstybės kontrolės 1997 metais tikrinimų kokybinę ([4, 5 priedas](#)) struktūrą, matyti, kad 32 % tikrinimų buvo skirti ūkio subjektų ūkinei finansinei veiklai tikrinti, 7,3 % - valstybės vardu gaunamų ir imamų su valstybės garantija paskolų panaudojimas, taip pat buvo tikrinami valstybiniai fondai (6 %), valstybės turto privatizavimas (5,5 %), valstybės biudžeto vykdymas (5 %), valstybinių programų, finansuojamų iš biudžeto įgyvendinimas (5,4 %), valstybės valdomos žemės, miškų, vandenių ir kitų gamtos išteklių naudojimo teisėtumas, žemės vertės nustatymas (2,8 %) bei valstybės akcijų atstovavimas (2 %). Be to, 28 % atvejų (259 tikrinimai) buvo tikrinami įvairūs aktualūs klausimai, kurie apskaitoje pateko į straipsnį "kita" (pavyzdžiui, mokesčių inspekcijų veikla realizuojant kontrabandinės prekes, paskolų išdavimo teisėtumas, kultūros vertybių išsaugojimui skirtų lėšų panaudojimas, revizijos teisėsaugos institucijų prašymu ir kt.).

Valstybės biudžeto išlaikomose įstaigose, organizacijose (Seimo ir Vyriausybės kanceliarijos, teismai, krašto apsaugos įstaigos, ministerijos, departamentai ir kt.) atlikti 367 tikrinimai (39,6 %), 142 (15,3 %) tikrinimai atlikti akcinėse bendrovėse, kuriose valstybė turi ne mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų, 54 tikrinimai (6 %) - valstybės įmonėse ir t.t. ([6, 7 priedas](#)).

Valstybės kontrolieriaus 1998 metų vasario 3 d. įsakymu Nr. 20 buvo nustatyti (patikslinti) Valstybės kontrolės kontroliuojami objektai 1998 01 01 būklei. Palyginus 1997 metais tikrintų objektų skaičių su Valstybės kontrolės kontroliuojamų objektų bendru skaičiumi ([8 priedas](#)) matyti, kad 1997 metais 673 (73%) tikrintų ūkio subjektų buvo įtraukti į kontroliuojamų objektų sąrašą, o 27 % - atlikti Seimo, Vyriausybės, teisėtvarkos institucijų ar piliečių prašymu.

2.3 Svarbiausios ataskaitos ir informacijos

Mūsų veiklą 1997 metais apibūdina ir svarbiausios teminių tikrinimų ataskaitos ir informacijos kuriose atsispindi platus Valstybės kontrolės interesų ratas. Paminėtinos tokios aktualios mūsų atliktų tikrinimų dokumentais paremtos išsamios ataskaitos:

- Nuostolingai veikiančių valstybės kontroliuojamų įmonių finansinės būklės 1997 01 01 įvertinimas (vertinimui perduota LR Seimo Biudžeto ir finansų komitetui, Ekonomikos komitetui ir LR Vyriausybei - 1997 06 23 raštas Nr.120-05-1483);
- Valstybės turto valdymo ir naudojimo analizė (vertinimui perduota LR Seimo Biudžeto ir finansų , Ekonomikos komitetams, Seimo Valstybės kontrolės parlamentinės priežiūros komisijai, LR Vyriausybei, visoms Seimo frakcijoms - raštas 1997 12 30 ataskaita Nr.6);
- Valstybės turto privatizavimo ir valstybei priklausančių akcijų pardavimo teisėtumo per 1993-1995 m. įvertinimas (perduota LR Vyriausybei - 1997 09 15 raštas Nr. 120-05-2118, 1997 09 15 ataskaita Nr. 5);
- Iš areštuotų ir kitų asmenų paimtų daiktų, pinigų, kitų vertybinių popierių apskaitos, saugojimo, grąžinimo ir realizavimo, kai jie konfiskuoti, veikiančios tvarkos įvertinimas (LR Vidaus reikalų ministerijai - 1997 12 04 raštas Nr.110-10-2905);
- Išvada dėl 1996 metų valstybės biudžeto įvykdymo (LR Seimo kancleriui - 1997 09 30 raštas Nr.140-05-2230);
- Valstybinių mokesčių inspekcijų veikla, realizuojant konfiskuotas prekes (LR Vyriausybei - 1998 01 05 raštas Nr.140-05-18, LR Generalinei prokuratūrai - 1998 01 09 raštas Nr.140-09-107);
- Biudžetų vykdymas ir nebiudžetiniai fondai (LR Seimo Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų komitetui - 1997 12 02 raštas Nr.140-05-2864);
- Muitinių ūkinės finansinės veiklos būklės įvertinimas (LR Seimo Nacionalinio saugumo komitetui - 1997 10 27 raštas Nr. 110-05-2496);
- Kultūros vertybių išsaugojimui skirtų lėšų panaudojimas (LR Valstybinei paminklosaugos komisijai - 1997 12 03 raštas Nr.150-13-2803, LR Vyriausybei - 1997 12 16 raštas Nr.150-05-3013 ir 1998 05 05 raštas Nr.150-05-1237, LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui - 1998 05 05 raštas Nr.150-05-1218);

- Išvada dėl 1996 metų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto įvykdymo apyskaitos (LR Vyriausybei - 1997 07 02 raštas Nr.150-05-1555, LR Seimo socialinių reikalų ir darbo komitetui - 1997 07 03 raštas Nr.150-05-1562);
- AB "Lietuvos kuras" ūkinės finansinės veiklos įvertinimas (LR Vyriausybei - 1997 12 29 raštas Nr.160-05-3112, LR Ūkio ministru - 1997 12 29 raštas Nr.160-10-3121);
- AB "Lietuvos dujos" ūkinės finansinės veiklos įvertinimas (LR Vyriausybei - 1997 03 21 raštas Nr.160-05-704, 1997 10 21 raštas Nr.160-05-2436 ir 1997 12 29 raštas Nr.160-05-3112, LR Ūkio ministerijai - 1997 12 08 raštas Nr.160-10-2932);
- Valstybės biudžeto lėšų, skirtų kompensavimui už valstybės išperkama žemę ir mišką, panaudojimas (LR Vyriausybei - 1997 12 19 raštas Nr.170-05-3048, LR Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijai - 1998 03 26 raštas Nr.170-05-901);
- Melioracijai bei rūgščių dirvų kalkinimui skirtų valstybės biudžeto lėšų panaudojimas (LR Vyriausybei - 1997 12 19 raštas Nr.170-05-3048, LR Seimo Kaimo reikalų komitetui - 1998 02 25 raštas Nr.170-05-628, LR Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijai - 1998 03 26 raštas Nr.170-05-901);
- Lengvatinių kreditų, skirtų žemės ūkio produkcijai supirkti, panaudojimas šią produkciją superkančiose pramonės įmonėse (LR Vyriausybei - 1997 12 19 raštas Nr.170-05-3048 ir 1998 01 27 raštas Nr.170-05-232, LR Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijai - 1998 03 26 raštas Nr.170-05-901);
- Cukraus fabrikų akcijų pardavimo lengvatinėmis sąlygomis žemės ūkio produkcijos gamintojams ir šių akcijų cirkuliacijos teisėtumas (LR Vyriausybei - 1997 12 31 raštas Nr.170-05-3154, LR Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijai - 1998 01 29 raštas Nr.170-05-339).

3 PILIEČIŲ SKUNDŲ IR PAREIŠKIMŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Per metus gavome 389 gyventojų skundus ar prašymus (iš pavienių piliečių, žmonių grupių ir kolektyvų - 283; persiūsta mums nagrinėti iš teisėsaugos institucijų - 17, iš ministerijų ir žinybų - 28, iš Seimo narių - 44, iš Vyriausybės - 17). Į valstybės kontrolierių asmeniškai kreipėsi 89 piliečiai. Daugiausia piliečių pareiškimų (skundų) nagrinėjo Valstybės kontrolės centrinės įstaigos kontrolės skyriai (233), taip pat Alytaus (61), Klaipėdos (39) ir Utenos (32) kontrolės skyriai.

Patikrinus mums adresuotuose piliečių skunduose bei prašymuose išdėstytus faktus, priimti 39 Valstybės kontrolės pareigūnų sprendimai, išsiūsta 214 atsakymų pareiškėjams bei įpareigojimai atitinkamoms institucijoms pašalinti nustatytus įstatymų pažeidimus ([9 priedas](#)).

Gautų piliečių skundų (prašymų) analizė parodė, kad 18,3% iš jų buvo susiję su žemės reformos bei žemės ūkio klausimais; socialiniais buitiniais ir su gyvenamuoju plotu susijusiais klausimais - 12,3%; dėl grobstymų faktų energetikos, statybos, transporto srityse - 12,6%; sveikatos apsaugos, socialinės apsaugos klausimais - 10,5%; dėl valstybės aparato funkcionavimo problemų - 9%, kitais klausimais - 37,3%.

Neretai piliečiai į Valstybės kontrolę kreipėsi ne mūsų kompetencijai priskirtais klausimais. Dėl šios priežasties 1997 metais 54 piliečių pareiškimai persiūsti tirti kitoms valstybinėms institucijoms.

Šalyje pradėjus veikti Seimo kontrolierių institucijai, nagrinėjančiai piliečių skundus dėl valstybės ir savivaldybių pareigūnų piktnaudžiavimo tarnyba ar biurokratizmo, į Valstybės kontrolę kasmet kreipiasi vis mažiau piliečių (1994 metais gauta 654 pareiškimų, 1995 metais - 496 arba 1,3 karto mažiau, 1996 metais - 427 arba 1,2 karto mažiau, 1997 metais - 389 arba 1,1 karto mažiau).

4 BENDRADARBIAVIMAS SU TEISĖSAUGOS INSTITUCIJOMIS

Valstybės kontrolė yra kvotos organas tiriantis įstatymu jos kompetencijai priskirtus nusikaltimus.

Kvotos skyriuje 1997 metais buvo tiriamos 58 tikrinimo medžiagos (1997 m. perduota 49 medžiagos, 1996 metų likutis - 9). Procesiniai sprendimai priimti pagal 43 perduotas Kvotos skyriui tikrinimo medžiagas, iškeltos 23 baudžiamosios bylos (53%), 20 atvejų atsisakyta kelti baudžiamąsias bylas.

Teisėsaugos žinybų pavedimu kontrolieriai patikrino ir joms perdavė 65 revizijų aktus, iš jų prokuratūroms - 28, vidaus reikalų institucijoms - 37. Dvidešimt devyni pavedimai buvo susiję su revizijų atlikimu iškelus baudžiamąsias bylas, trisdešimt šeši - kitais motyvais. Iš teisėsaugos žinyboms perduotų revizijų aktų nagrinėjimo rezultatų matyti, kad prokuratūrose atsisakyta kelti 1 bylą, perduota pagal tardyminį priklausomumą - 1, vidaus reikalų institucijose iškeltos 5 baudžiamosios bylos, 1 perduota teismui, 1 - pagal tardyminį priklausomumą. Teisėsaugos institucijų pavedimu tikrinant įmones, įstaigas ir organizacijas 59 Valstybės kontrolės pareigūnai sugaišo 2579 darbo dienas arba 9 % visų tikrinimams sugaištų 1997 metais darbo dienų.

(1994 metais - 3593 darbo dienas, arba 11 %, 1995 metais - 2393 darbo dienas, arba 9,5 %, 1996 metais - 2270 darbo dienų, arba 7,7 %).

Valstybės kontrolės vadovybės ir kontrolės skyrių viršininkų sprendimais 1997 metais tiesiogiai teisėsaugos institucijoms perduoti septynių tikrinimų dokumentai (vidaus reikalų įstaigoms - 2, prokuratūroms - 5).

5 LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMUOSE NAGRINĖTŲ CIVILINIŲ BYLŲ, KURIOSE DALYVAVO VALSTYBĖS KONTROLĖ, REZULTATAI

Lietuvos Respublikos teismuose 1997 m. sausio 1 d. buvo likusios neišnagrinėtos 24 civilinės bylos, kuriose dalyvavo Valstybės kontrolė (1996 m. sausio 1 d. - 32 bylos).

Šalies teismai 1997 metais iškėlė 37 bylas (1996 m. - 27), iš jų 19 civilinių bylų iškelta pagal ūkio subjektų ieškininius pareiškimus, pateiktus teismui nesutikus su Valstybės kontrolės sprendimais ir 3 bylos iškeltos kitais pagrindais.

Pagal iškilusių ginčų pobūdį teismuose buvo iškeltos tokios bylos: dėl piniginių nuoskaitų - 4 bylos (28215 litų); dėl lėšų išieškojimo į valstybės ir savivaldybių biudžetus - 15 bylų (7409697,83 Lt); dėl valstybei priklausančių akcijų skaičiaus ir vertės padidinimo iškeltos 6 bylos (42261594 Lt); dėl siūlymo atleisti iš pareigų - 1 byla, dėl kitokio pobūdžio ginčų - 11 bylų.

Lietuvos Respublikos teismai 1997 metais išsprendė 28 civilines bylas, iš jų 23 bylos išnagrinėtos iš esmės, priimant sprendimus (CPK - 214 str.), 4 bylos paliktos nenagrinėtos (CPK 245 str.) ir 1 byla nutraukta (CPK 243 str.).

1998 m. sausio 1 d. teismuose liko neišnagrinėtos 33 civilinės bylos.

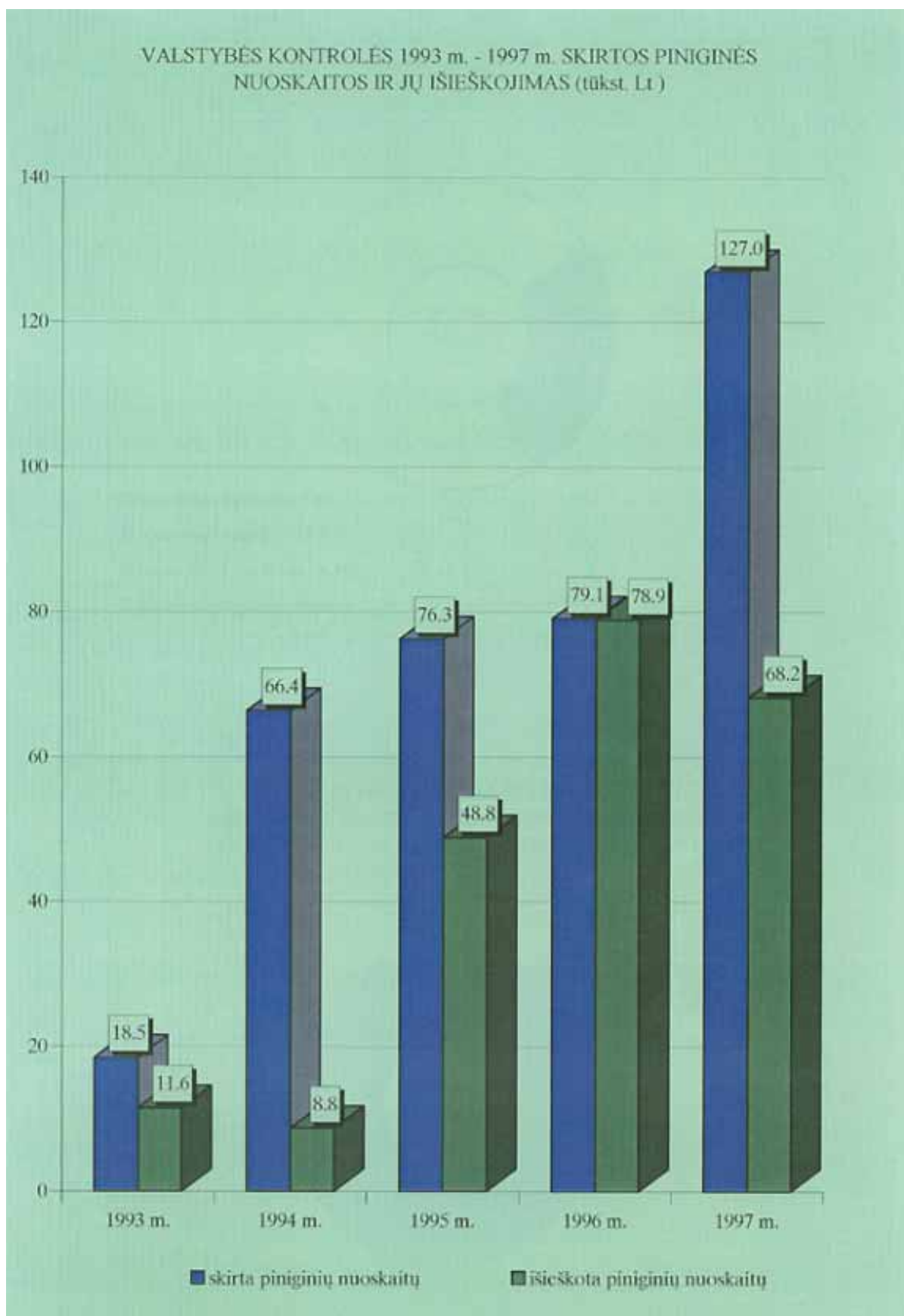
6 VALSTYBĖS KONTROLĖS SPRENDIMŲ APELIACINIO PROCESO REZULTATAI

Valstybės kontrolierius ir jo pavaduotojai 1997 metais gavo ir išnagrinėjo 66 apeliacinius skundus dėl Valstybės kontrolės skyrių viršininkų priimtų sprendimų (1994 metais - 45 apeliaciniai skundai, 1995 metais - 42, 1996 metais - 70).

Vienas pareigūnas, kurį buvo reikalaujama atleisti iš pareigų, apskundė šį sprendimą valstybės kontrolieriui. Peržiūrėjus apeliaciją, sprendimas nepakeistas. Dvylika pareigūnų apskundė Valstybės kontrolės skyrių viršininkų priimtus sprendimus dėl reikalavimo patraukti drausminėn atsakomybėn, sprendimas pakeistas tik vienam pareigūnui. Šešiolika pareigūnų apskundė Valstybės kontrolės skyrių viršininkų priimtus sprendimus dėl jiems skirtų 37889,97 Lt piniginių nuoskaitų. Valstybės kontrolieriaus pavaduotojo sprendimu pinigine nuoskaita dviem pareigūnams sumažinta 1552,36 Lt. Taip pat vienas pareigūnas apskundė sprendimą dėl 40211 Lt žalos, padarytos bendrovei, išieškojimo įstatymų nustatyta tvarka. Šis skundas patenkintas. Be to, valstybės kontrolieriui ir jo pavaduotojams buvo apskūsti sprendimai dėl 13690,2 tūkst. Lt išieškojimo į valstybės biudžetą. Valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimu, nurodžius motyvus, išieškojimo į valstybės biudžetą suma sumažinta 3203229 Lt. Taip pat buvo apskūsti sprendimai dėl 89850,63 Lt išieškojimo į valstybinius fondus ir 72286 Lt į savivaldybių biudžetą. Peržiūrėjus šias apeliacijas, išieškojimo į valstybinius fondus suma sumažinta 74762,14 Lt, o išieškojimas į savivaldybių biudžetus paliktas nepakeistas.

7 PRIEDAI

7.1 PRIEDAS 1

7.2 PRIEDAS 2

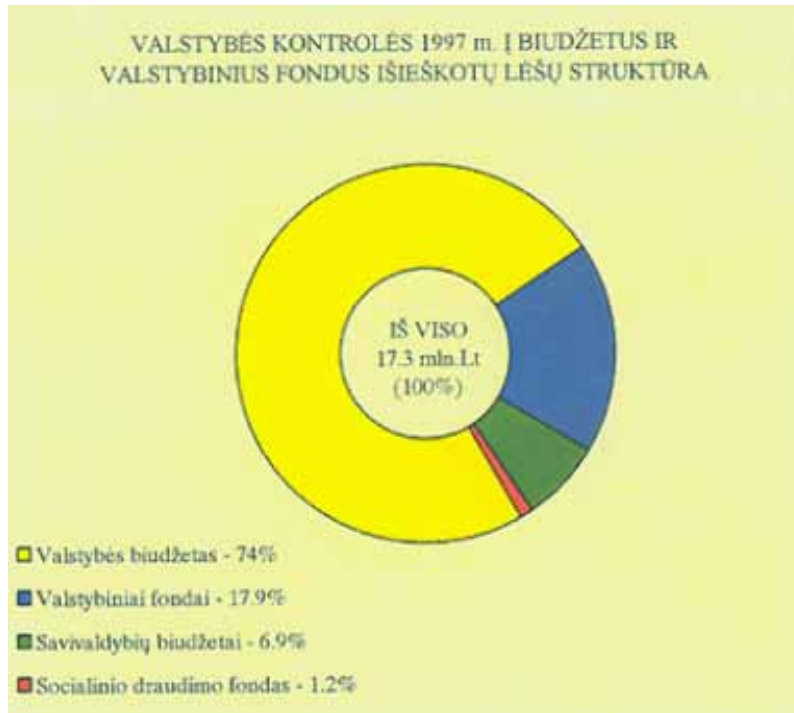

Diagrama 2

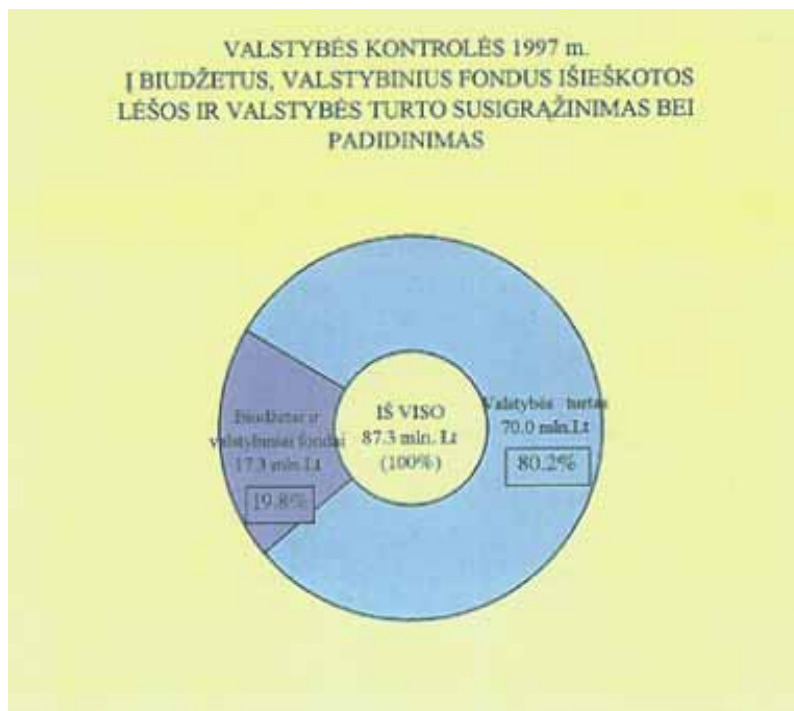

Diagrama 3

7.3 PRIEDAS 3

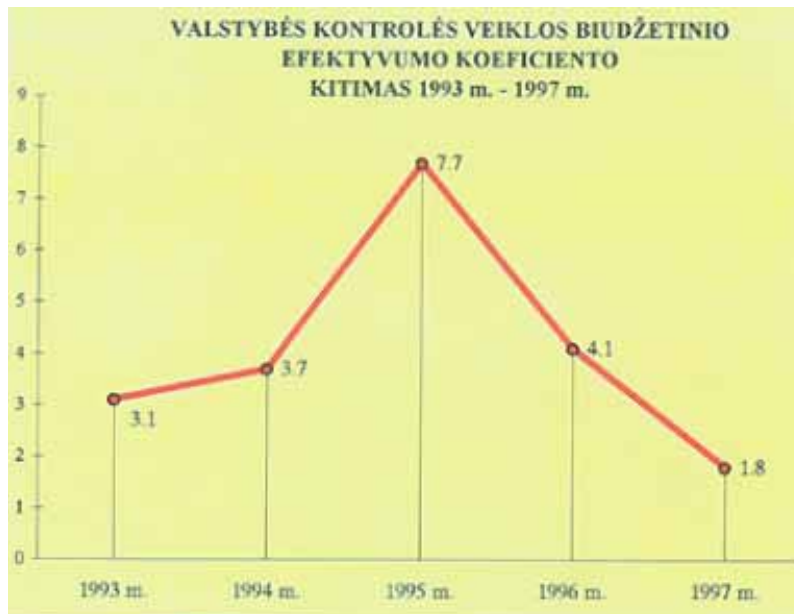

Diagrama 4

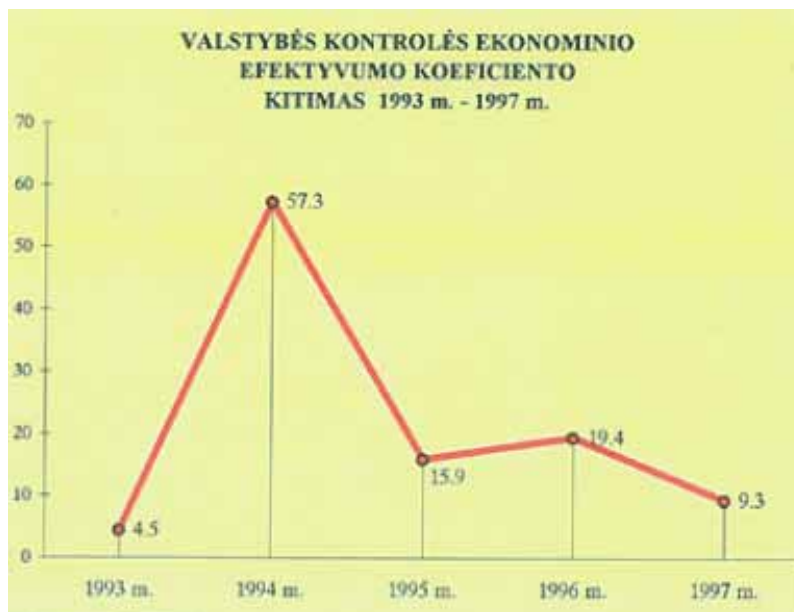
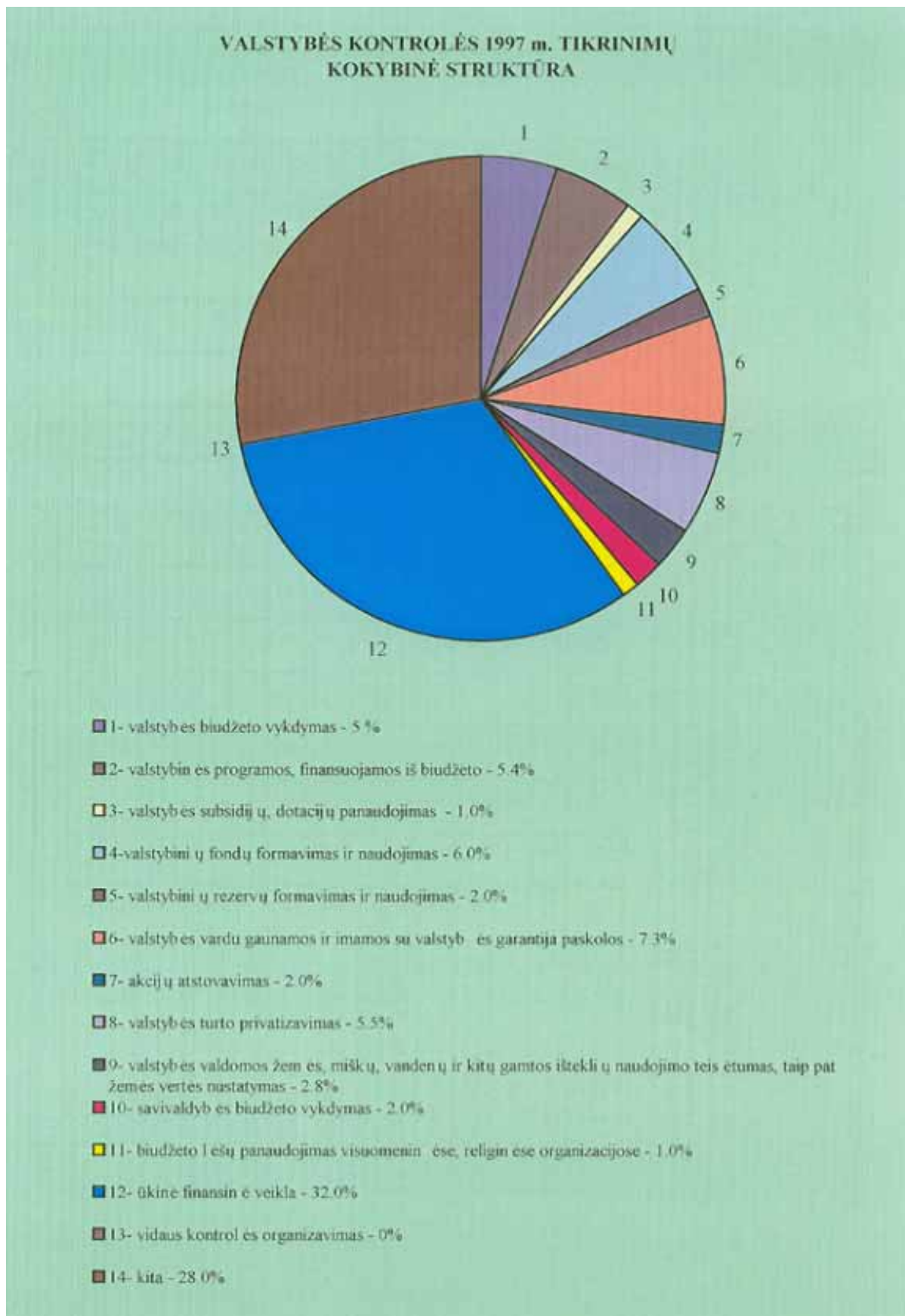

Diagrama 5

7.4 PRIEDAS 4

7.5 PRIEDAS 5

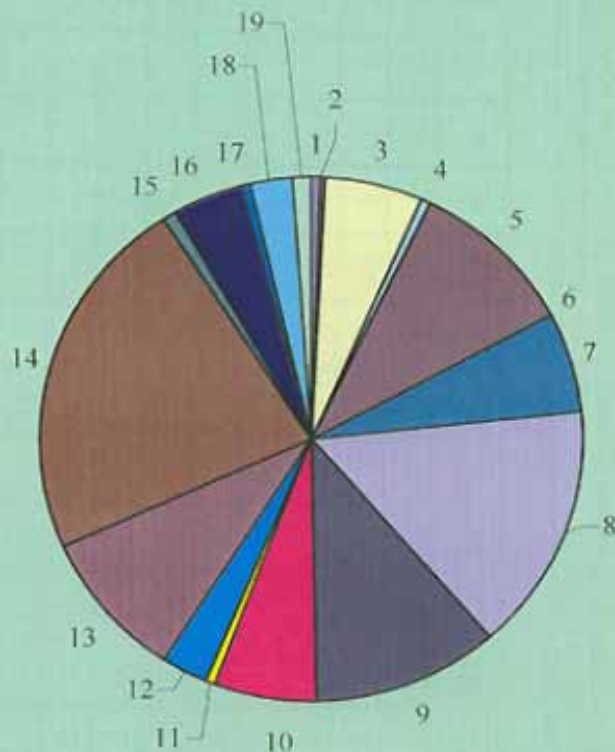
Valstybės kontrolės 1997 metų tikrinimų kokybinė struktūra

Eil. Nr.	Kontrolės skyrius	Kontrolės objektai														
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	Iš viso
1	Centriniai skyriai, iš jų:	20	19	7	19	17	21	11	27	7	5	5	126		98	382
1.1	Krašto apsaugos ir teisėsaugos įstaigų												22		10	32
1.2	Valstybės turto	1	1		2		14	9	27				3		13	70
1.3	Susisiekimo ir statybos		1	1									3		7	12
1.4	Biudžeto	9	2	2	1	1	2					4	1	30	27	79
1.5	Biudžetinių įstaigų	6	10		4		5					1	3	27	30	86
1.6	Pramonės, ryšių ir energ.		1	1		16							1	34	8	61
1.7	Žemės ir miškų ūkio	4	4	3	12			2		7			7		3	42
2	Alytaus	3	8	1	7		11	1	6	9	4	1	43		51	145
3	Klaipėdos	4	8	3	6		19	3	13	2	6		57		54	175
4	Šiaulių	1	11	2	8		15	2	5	8	3	2	34		22	113
5	Utenos	19	4	1	16		2	1			1	1	33		34	112
Iš viso:		47	50	14	56	17	68	18	51	26	19	9	293		259	927

„TEMOS KODAS“: 01 – valstybės biudžeto vykdymas; 02 – valstybinės programos, finansuojamos iš biudžeto, įgyvendinimo tikrinimas; 03 – valstybės subsidijų, dotacijų panaudojimas; 04 – valstybinių fondų formavimas ir naudojimas; 05 – valstybinių rezervų formavimas ir naudojimas; 06 – valstybės vardu gaunamos ir imamos su valstybės garantija paskolos; 07 – akcijų atstovavimas; 08 – valstybės turto privatizavimas; 09 – valstybės valdomos žemės, miškų, vandenių ir kitų gamtos išteklių naudojimo teisėtumo, taip pat žemės vertės nustatymo tikrinimas; 10 – savivaldybės biudžeto vykdymas; 11 – biudžeto lėšų panaudojimas visuomeninėse, religinėse organizacijose; 12 – ūkinė finansinė veikla; 13 – vidaus kontrolės organizavimas; 14 – kita.

7.6 PRIEDAS 6

VALSTYBĖS KONTROLĖS 1997 m. TIKRINTŲ OBJEKTŲ
KIEKYBINĖ STRUKTŪRA

- 1- Seimo kanceliarija, Seimui atskaitingos įstaigos, Seimui aptarnaujantys padaliniai - 0.5%
- 2- Prezidento kanceliarija ir jai aptarnaujantys padaliniai - 0.3%
- 3- Konstitucinis Teismas, kiti teismai, teisėsaugos ir krašto apsaugos įstaigos - 6.0%
- 4- Lietuvos bankas - 0.3%
- 5- Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, departamentai ir kitos Vyriausybei pavaldžios įstaigos - 10%
- 6- kitose valstybės įstaigose veikiančios LR įstaigos - 0.2%
- 7- valstybės įmonės - 6.0%
- 8- AB, kuriose valstybė turi ne mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų - 15.3%
- 9- AB, kuriose valstybė turi mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų - 11.0%
- 10- privataus kapitalo įmonė - 6.1%
- 11- savivaldybės įmonė - 0.6%
- 12- AB, kurioje savivaldybė turi akcijų - 3.0%
- 13- savivaldybės biudžeto išlaidoms įstaigos - 9.0%
- 14- valstybės biudžeto išlaidoms įstaigos - 22.4%
- 15- mokslo ir studijų įstaigos - 1.0%
- 16- valstybinių fondų valdymo įstaigos - 4.0%
- 17- viešosios įstaigos, organizacijos - 0.8%
- 18- visuomeninė, religinė organizacija - 2.5%
- 19- kiti - 1.0%

7.7 PRIEDAS 7

Valstybės kontrolės 1997 metų tikrinimų kiekybinė struktūra

Eil.Nr	Kontrolės skyrius	Kontrolės objektai																			
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Iš viso
1	Centriniai skyriai, iš jų:	5	3	26	3	64	1	22	67	40	20		10	26	59	4	17	5	7	3	382
1.1	Krašto apsaugos ir teisėsaugos įstaigų			26		3		2								1					32
1.2	Valstybės turto					7		1	13	26	8		9	3	2		1				70
1.3	Susisiekimo ir statybos					1		3	7				1								12
1.4	Biudžeto	5	2		3	20	1	2	9	1	2			12	15			2	2	3	79
1.5	Biudžetinių įstaigų					15		1	4		3			9	33	3	12	2	4		86
1.6	Pramonės, ryšių ir energ.		1			4		9	30	8	6			2					1		61
1.7	Žemės ir miškų ūkio					14		4	4	5	1			2	7		4	1			42
2	Alytaus			8		12		13	15	10	7	1	3	23	41		5		7		145
3	Klaipėdos			10		10	1	15	19	25	17	2	12	17	36	1	6			4	175
4	Šiaulių			4		4		1	19	16	9	3	2	10	33	4	5	1	2		113
5	Utenos			7		1		3	22	8	5		2	8	39		6	1	7	3	112
Iš viso:		5	3	55	3	91	2	54	142	99	58	6	29	84	208	9	39	7	23	10	927

„OBJEKTO TIPAS“: 01 - Seimo kanceliarija, Seimui atskaitingos įstaigos, Seimą aptarnaujantys padaliniai; 02 - Prezidento kanceliarija ir ją aptarnaujantys padaliniai; 03 - Konstitucinis Teismas, kiti teismai, teisėsaugos ir krašto apsaugos įstaigos; 04 - Lietuvos bankas; 05 - Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, departamentai ir kitos Vyriausybei pavaldžios įstaigos; 06 - kitose valstybės veikiančios LR įstaigos; 07 - valstybės įmonės; 08 - AB, kuriose valstybė turi ne mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų; 09 - AB, kuriose valstybė turi mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų; 10 - privataus kapitalo įmonė; 11 - savivaldybės įmonės; 12 - AB, kurioje savivaldybė turi akcijų; 13 - savivaldybės biudžeto išlaikomos įstaigos; 14 - valstybės biudžeto išlaikomos įstaigos; 15 - mokslo ir studijų institucijos; 16 - valstybinių fondų valdymo įstaigos; 17 - viešosios įstaigos, organizacijos; 18 - visuomeninė, religinė organizacija; 19-kiti.

7.8 PRIEDAS 8

Valstybės kontrolės 1997 metais tikrintų objektų ir kontroliuojamų objektų (1998-01-01) palyginimas

Eil. Nr.	Objekto tipas	Kontroliuojamų objektų skaičius (1998-01-01)	Tikrinimų skaičius (1997 m.)	%
1	2	3	4	5
1	Seimo kanceliarija, Seimui atskaitingos įstaigos, Seimą aptarnaujantys padaliniai	8	5	62.5
2	Prezidento kanceliarija ir ją aptarnaujantys padaliniai	1	3	300
3	Konstitucinis teismas, kiti teismai, teisėsaugos ir krašto apsaugos įstaigos	282	55	19.5
4	Lietuvos bankas	3	3	100
5	Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, departamentai ir kitos Vyriausybei pavaldžios įstaigos	47	91	193.6
6	Kitose valstybėse veikiančios LR įstaigos	45	2	4.4
7	Valstybės įmonės	468	54	11.5
8	AB, kuriose valstybė turi ne mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų	409	142	34.7
9	AB, kuriose valstybė turi mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų *	1	99	-
10	Privataus kapitalo įmonė *	-	58	-
11	Savivaldybės įmonė*	-	6	-
12	AB, kuriose savivaldybė turi akcijų*	-	29	-
13	Savivaldybės biudžeto išlaikomos įstaigos*	-	84	-
14	Valstybės biudžeto išlaikomos įstaigos	734	208	28.3
15	Mokslo ir studijų institucijos	60	9	15.0
16	Valstybinių fondų valdymo įstaigos	140	39	27.9
17	Viešosios įstaigos, organizacijos	53	7	13.2
18	Visuomeninė, religinė organizacija	3	23	8 kartai
19	Kiti	7	10	143
20	Įvairaus statuso objektai, apskaitomi 19 kodu**	259	(68)	-
Iš viso:		2520	927	36.8

Paaiškinimai:

- * Tikrinimo objektai yra neįtraukti į Valstybės kontrolės 1998-02-03 įsakymu Nr. 20 patvirtintą kontroliuojamų objektų sąrašą, todėl palyginamasis procentas atskirai jiems neskaičiuojamas.
- ** Valstybės vardu pasirašytas užsienio paskolas gavę ūkio subjektai ir užsienio paskolas, skirtas su valstybės garantija, gavę ūkio įvairaus statuso subjektai, kurių tikrinimai parodyti kituose objektų tipuose, t.y. įtraukti (grafa 4) į kitų objektų tipų tikrinimus (jų skaičius – 68).

Pastaba: Atlikti 673 tikrinimai, o tai sudaro 73 % 1997 metais atliktų tikrinimų (927) objektuose, kurie Valstybės kontrolės 1998-02-03 įsakymu Nr. 20 įtraukti į kontroliuojamų objektų sąrašą.

7.9 PRIEDAS 9

Valstybės kontrolėje 1997 m. gautų piliečių skundų ir pareiškimų nagrinėjimas

Kontrolės skyrius	Priimta sprendimų	Išsiųsta raštų	Imtasi kitų priemonių	Persiųsta pagal žinybingumą	
				Kitoms žinyboms	Teisėsaugos žinyboms
1. Centriniai skyriai, iš jų:	7	143	39	32	3
1.1. Krašto apsaugos ir teisėsaugos įstaigų			3		
1.2. Valstybės turto	1	11	1	1	
1.3. Susisiekimo ir statybos		9	3	1	
1.4. Biudžeto	3	36	4		3
1.5. Biudžetinių įstaigų	3	10	16	21	
1.6. Pramonės, ryšių ir energetikos		28	5	9	
1.7. Žemės ir miškų ūkio		49	7		
2. Alytaus	14	33	7	5	
3. Klaipėdos	7	13	9	9	
4. Šiaulių	4	11	7	2	
5. Utenos	7	14	4	3	
Iš viso: 373*	39	214	66	51	3

* Neišnagrinėtų skundų ir pareiškimų likutis – 16.